

Wyrok z dnia 21 listopada 2001 r.

II UKN 619/00

W sprawie, w której spółka z ograniczoną odpowiedzialnością domaga się zmiany lub uchylecia prawomocnej decyzji ustalającej jej zobowiązanie za nieuiszczanie składek na ubezpieczenie społeczne i odstąpienia od odpowiedzialności ze względu na zasady współzycia społecznego lub inne ważne względy społeczno-gospodarcze (art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych, jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 ze zm.) sąd ogranicza się tylko do zbadania istnienia tych przesłanek.

Przewodniczący SSN Beata Gudowska, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2001 r. sprawy z wniosku Romana W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G. o nie obciążanie składką na ubezpieczenie społeczne, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 maja 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 13 marca 1998 r. Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu oddalił odwołanie Romana W. od decyzji Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 29 grudnia 1997 r., którą organ rentowy stwierdził, iż ubezpieczony odpowiada za zobowiązania spółki z o.o. „M.” z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne w kwocie 120.073,45 zł proporcjonalnie do udziału w zyskach spółki i przekazał organowi rentowemu do rozpoznania wnioski ubezpieczonego o odstąpienie od odpowiedzialności ze względu na zasady współzycia społecznego lub inne ważne względy społeczno-gospodarcze. Powyższy wyrok stał się prawomocny.

Pismem z dnia 15 kwietnia 1998 r. organ rentowy powiadomił ubezpieczonego, iż podtrzymuje swoje stanowisko w przedmiocie obciążenia go kwotą 10.073,45 zł, zajęte w decyzji z dnia 29 grudnia 1997 r. W dniu 27 kwietnia 1998 r. Roman W. złożył wniosek o uchylenie lub zmianę decyzji z dnia 29 grudnia 1997 r. na podstawie art. 154 § 2 KPA i art. 155 KPA ze względu na ważny interes społeczny lub słuszny interes ubezpieczonego.

Decyzją z dnia 18 grudnia 1998 r. organ rentowy odmówił uwzględnienia wniosku, zaś odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu z dnia 14 czerwca 1999 r. z uzasadnieniem, iż kwestia odpowiedzialności wnioskodawcy została przesądzona prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Toruniu z dnia 13 marca 1998 r. Nie występują natomiast przesłanki uzasadniające uwzględnienie żądania uchylenia lub zmiany decyzji zobowiązującej do zapłaty składek ubezpieczeniowych w postaci interesu społecznego lub słusznego interesu strony, ponieważ wnioskodawca już po wyroku z dnia 13 marca 1998 r. sprzedał samochód oraz zniósł wspólność majątkową małżeńską, co zdaniem Sądu miało na celu uniemożliwienie ewentualnej przyszłej egzekucji, ponadto wnioskodawca w spółce pełnił obowiązki prezesa albo wiceprezesa, a tym samym miał wpływ na jej działalność.

Wyrokiem z dnia 11 maja 2000 r. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku oddalił apelację wnioskodawcy od powyższego wyroku, dzieląc stanowisko Sądu pierwszej instancji.

Kasacja wnioskodawcy od powyższego wyroku zarzuca naruszenie prawa materialnego - art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 ze zm.) oraz naruszenie przepisów postępowania - art. 382 KPC przez nierozpatrzenie zasadności podstawy prawnej obciążenia wnioskodawcy zaległościami z tytułu składki na ubezpieczenia społeczne.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu. Przede wszystkim oczywiście bezzasadny jest zarzut naruszenia art. 382 KPC, ponieważ zasadność podstawy prawnej obciążenia wnioskodawcy obowiązkiem zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne została już, jak słusznie zauważyły to Sądy obu instancji, przesądzona

prawomocnym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Toruniu z dnia 13 marca 1998 r., w którym Sąd ten, poprzez oddalenie odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 29 grudnia 1997 r., uznał, iż wnioskodawca odpowiada za zobowiązania spółki z tytułu składek ubezpieczeniowych w kwocie 10.073,45 zł, proporcjonalnie do udziałów w zyskach spółki. Na okoliczność odpowiedzialności powoda za zobowiązania spółki w zakresie składek ubezpieczeniowych Sądy obu instancji nie mogły zatem prowadzić i nie prowadziły żadnego postępowania dowodowego w związku z decyzją organu rentowego z dnia 18 grudnia 1998 r., wobec czego Sąd drugiej instancji nie mógł naruszyć przepisu art. 382 KPC. Z kolei przepis art. 47 ust. 2 ustawy o zobowiązaniach podatkowych (w brzmieniu nadanym przez art. 4 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zmianie ustawy o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw - Dz.U. Nr 85, poz. 426, obowiązującym od dnia 24 sierpnia 1995 r.) stanowi, że wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki z tytułu podatków w takiej części, w jakiej ma prawo uczestniczyć w podziale zysku. Zdanie drugie tego ustępu wyklucza wprawdzie możliwość rozciągnięcia przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych rozporządzeniem Rady Ministrów na inne rodzaje świadczeń, jednakże z wyraźnym wyłączeniem zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (art. 2 ust. 3 ustawy o zobowiązaniach podatkowych w brzmieniu nadanym przepisem art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 1993 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania i niektórych innych ustaw - Dz.U. Nr 134, poz. 646, obowiązującym od dnia 1 stycznia 1994 r.). Oznacza to, że w stanie prawnym obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadał całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki z tytułu obowiązku uiszczenia składek ubezpieczeniowych w takiej części, w jakiej ma prawo uczestniczyć w podziale zysku. Przepis art. 47 ust. 2 ustawy o zobowiązaniach podatkowych nie został zatem w przedmiotowej sprawie naruszony, tym więcej, że także do tego zarzutu kasacyjnego odnoszą się wywody dotyczące przepisu art. 382 KPC, ponieważ o tym, że wnioskodawca odpowiada za niezapłacone składki ubezpieczeniowe oraz w jakim zakresie przesądzała decyzja organu rentowego z dnia 29 grudnia 1997 r. i prawomocny wyrok Sądu Wojewódzkiego w Toruniu z dnia 13 marca 1998 r. Powołanie się w kasacji na wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 27 lipca 1994 r. jest bezprzedmiotowe, gdyż wyrok ten dotyczył decyzji organu rentowego z dnia 6 lipca 1993 r., a więc sprzed nowelizacji art. 2 i art. 47 ustawy o

zobowiązaniach podatkowych. Przedmiotem sporu w przedmiotowej sprawie jest kwestia występowania takich okoliczności jak interes społeczny lub słuszny interes strony, które usprawiedliwiałyby zastosowanie art. 154 § 2 i 155 KPA, bądź art. 40 ust. 2 ustawy o zobowiązaniach podatkowych, a więc zmianę lub uchylenie decyzji z dnia 18 grudnia 1998 r. przez odstąpienie przez organ rentowy od orzeczenia odpowiedzialności za składki na ubezpieczenia społeczne ze względu na zasady współżycia społecznego lub inne ważne względy społeczne. Sądy obu instancji odniosły się do tej kwestii nie dopatrując się w stanie faktycznym sprawy okoliczności zezwalających na uwzględnienie wniosku z dnia 27 kwietnia 1998 r. Jednakże ze względu na treść przepisu art. 393¹¹ KPC Sąd Najwyższy - rozpoznając kasację w jej granicach - jest związany jej podstawami i wnioskami oraz stwierdza, iż kasacja stawiająca jedynie zarzuty naruszenia art. 47 ust. 2 ustawy o zobowiązaniach podatkowych i art. 382 KPC uniemożliwia odniesienie się do kwestii będącej rzeczywistą istotą sporu.

Skoro postawione w kasacji zarzuty okazały się nieuzasadnione Sąd Najwyższy nie znalazł usprawiedliwionych podstaw do jej uwzględnienia i w oparciu o art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====